

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Michaely Bejčkové a soudců Faisala Husseiniho a Ondřeje Mrákoty ve věci žalobce: **Mgr. Ing. L. V., Ph.D.**, , zastoupeného advokátem Mgr. Michalem Fidrou, Zátkovo nábř.7, České Budějovice, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, Na Poříčním právu 1, Praha 2, proti rozhodnutím ze dne 11. 11. 2021, čj. MPSV-2021/179890-913, a ze dne 16. 12. 2021, čj. MPSV-2021/148457-513/4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 12. 2022, čj. 55 Ad 2/2022-75,

t a k t o :

- I. Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 12. 2022, čj. 55 Ad 2/2022-75, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému zástupci žalobce, advokátovi Mgr. Michalu Fidrovi, **se** odměna za zastupování **nepřiznává**.

Odůvodnění:

[1] R. K. požádala v roce 2015 Úřad práce ČR – krajskou pobočku v Českých Budějovicích o zvýšení příspěvku na péči, a to od června 2015. Úřad práce jí nevyhověl. R. K. však byla (po několika soudních řízeních) částečně úspěšná v odvolacím řízení, ve kterém Ministerstvo práce a sociálních věcí příspěvek na péči zvýšilo, i když až od ledna 2017, a to na částku 8 800 Kč měsíčně (rozhodnutím z listopadu 2021).

[2] R. K. vznesla také námitku podjatosti proti předsedkyni posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Ministerstvo však neshledalo její námitku důvodnou. Tento závěr pak přezkoumala ministryně práce a sociálních věcí v řízení o rozkladu, ani ona ale podjatost předsedkyně posudkové komise neshledala (rozhodnutím z prosince 2021).

[3] Žalobce zastupoval R. K. v obou uvedených řízeních jako její asistent sociální péče. Po smrti R. K. s ním ministerstvo jednalo jako s účastníkem řízení a doručilo mu obě správní rozhodnutí.

[4] Žalobce podal proti správním rozhodnutím žalobu, kterou Krajský soud v Českých Budějovicích odmítl. Podle krajského soudu podal žalobce žalobu jménem R. K. Ta ale nebyla od počátku řízení způsobilou účastnicí řízení, neboť zemřela ještě před podáním žaloby (v únoru 2021). Soud tak nemohl postupovat jinak než žalobu odmítnout.

[5] Proti usnesení krajského soudu podal žalobce kasační stížnost (NSS jej proto dále bude označovat jako *stěžovatele*). V kasační stížnosti namítá, že byl asistentem sociální péče paní K. a každodenně o ni pečoval. Po smrti paní K. na něj tedy přešel nárok na vyplacení příspěvku. Tím se stal procesním nástupcem paní K. a byl oprávněn k podání správní žaloby. Krajský soud tuto skutečnost nevzal v úvahu a žalobu nesprávně odmítl.

[6] Podstatné bylo také to, že paní K. zemřela ještě před právní mocí správních rozhodnutí. Pokud by tedy stěžovatel nebyl oprávněn k podání správní žaloby, neměl by vůbec možnost se proti správním rozhodnutím bránit.

[7] Ministerstvo považuje postup krajského soudu za správný. Stěžovatel totiž nepodal žalobu sám za sebe (k čemuž by byl podle názoru ministerstva oprávněn). Podal ji jako zástupce paní K. (ta proto byla účastníkem soudního řízení, ne stěžovatel). Krajský soud tak správně posuzoval procesní způsobilost jen paní K. a stěžovatelovým postavením se nezabýval.

[8] Ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele, a je tedy přijatelná (§ 104a s. ř. s.). Kasační stížnost je mj. přijatelná, pokud se krajský soud dopustí zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11 a 12).

[9] Kasační stížnost je přijatelná a důvodná.

[10] NSS ze správního spisu zjistil, že R. K. zemřela v průběhu řízení před správními orgány (v únoru 2021), tedy dříve, než žalobou napadená rozhodnutí – o příspěvku na péči a související otázce podjatosti – nabyla právní moci (listopad a prosinec 2021). Ve správním spisu je také založena smlouva, podle které stěžovatel pečoval o R. K. jako asistent sociální péče (stěžovatel ji předložil v červnu 2015 před zahájením řízení o příspěvku na péči).

[11] Pokud zemřel žadatel o příspěvek před pravomocným rozhodnutím o příspěvku, vstupuje do dalšího řízení a nabývá nárok na částky splatné do dne jeho smrti mj. asistent sociální péče, pokud byl uveden v žádosti o příspěvek nebo je ohlášen jako osoba, která poskytuje žadateli o příspěvek pomoc (§ 16 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách).

[12] Protože paní K. zemřela během správního řízení a stěžovatel o ni po dobu správního řízení pečoval jako asistent sociální péče, vstoupil stěžovatel do běžícího řízení a nabyl nárok na výplatu příspěvku. Stal se tedy účastníkem řízení, mohl procesně usilovat o zvýšení příspěvku a v případě neúspěchu byl oprávněn podat proti správnímu rozhodnutí ve věci příspěvku žalobu.^{*)}

^{*)} § 16 odst. 1 zákona o sociálních službách; usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 4. 2014, čj. 4 Ads 32/2012-50, č. 3059/2014 Sb. NSS, bod 60; nebo rozsudek NSS ze dne 9. 10. 2014, čj. 9 Ads 119/2014-50, bod 17

pokračování

[13] Stěžovatel tuto žalobu podal. Formuloval ji ale tak, že na titulní straně (a v závěru žaloby) označil paní K. za žalobkyni a sebe za jejího zástupce. Až v odůvodnění žaloby odkázal na § 16 zákona o sociálních službách a uvedl, že byl sám účastníkem správního řízení. V průběhu řízení se pak přímo označil za žalobce (č. l. 73 spisu krajského soudu).

[14] Krajský soud se nad těmito navzájem neslučitelnými tvrzeními nepozastavil a vycházel jen z titulní strany žaloby. Zkoumal proto procesní způsobilost jen u paní K., a když zjistil nedostatek její procesní způsobilosti, žalobu odmítl. Stěžovatele, který žalobu fakticky podal (protože zemřelá paní K. už ji podat nemohla) a později se výslovně označil za žalobce, zcela pominul. Tím krajský soud pochybil a toto pochybení mělo dopad do stěžovatelova hmotněprávního postavení.

[15] Pokud si krajský soud nebyl jist stěžovatelovým úmyslem vystupovat v řízení jako žalobce (je pravda, že formulace žaloby byla v tomto ohledu matoucí), měl dát stěžovateli své pochyby najevo a vyzvat jej k opravě podání postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Protože to neudělal a žalobu rovnou odmítl, zatížil své rozhodnutí vadou.

[16] NSS proto napadené usnesení zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, ve kterém bude krajský soud rovnou jednat se stěžovatelem jako žalobcem. To, že stěžovatel žalobcem opravdu je a chtěl jím být od počátku, se totiž plně objasnilo v kasačním řízení. Není už tak třeba, aby se na to krajský soud (postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s.) výslovně stěžovatele tázal.

[17] Stěžovateli nelze navíc vyčítat, že zprvu nesprávně naformuloval titulní stranu žaloby. Žalovaný v záhlaví svého rozhodnutí z listopadu 2021 totiž také nadále označoval jako účastníci řízení jen paní K. – s výslovnou poznámkou, že už zemřela –, a hned za výrokem dodal, že účastníkem řízení je stěžovatel. Dopustil-li se této formální chyby ve svém rozhodnutí ústřední orgán státní správy, nelze se divit, že stěžovatel postupoval podobně.

[18] Krajský soud je v dalším řízení vázán názorem NSS a rozhodne v něm i o nákladech řízení o kasační stížnosti.

[19] Ustanovenému zástupci nepřiznal NSS odměnu, protože zástupce nevykonal žádný úkon právní služby.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2024

Michaela Bejčková
předsedkyně senátu